

MORFOLOGIA INFINITIUS

	INFINITIU DE PRESENT	INFINITIU DE PASSAT	INFINITIU DE FUTUR
ACTIVA	AMARE MONERE PONERE AUDIRE	AMAVISSE MONUISSE POSUISSE AUDIVISSE	AMATURUM, -AM, -UM ESSE MONITURUM, -AM, -UM ESSE POSITURUM, -AM, -UM ESSE AUDITURUM, -AM, -UM ESSE
PASSIVA	AMARI MONERI PONI AUDIRI	AMATUM, -AM, -UM ESSE MONITUM, -AM, -UM ESSE POSITUM, -AM, -UM ESSE AUDITUM, -AM, -UM ESSE	AMANDUM, -AM, -UM ESSE MONEDUM, -AM, -UM ESSE PONEDUM, -AM, -UM ESSE AUDIENDUM, -AM, -UM ESSE

SINTAXI DE L'INFINITIU

1. El valor de l'infinitiu

Com en català l'infinitiu és un **substantiu verbal**, amb la doble naturalesa de substantiu i verb, perquè fa funció de subjecte (1) o CD (2) --menys sovint d'aposició o d'atribut--, alhora que pot portar complements verbals. Així doncs, l'infinitiu pot portar qualsevol mena de complements verbals, inclòs un CD si el verb és transitiu (3).

(1) **Errare** humanum est (Sèneca). *'Equivocar-se és humà.'*

(2) **Venire** uolo. *'Vull venir.'*

(3) Iuliam hic **uidere** uolo. *'Vull veure la Júlia aquí.'*

Com a substantiu l'**infinitiu és neutre** i per això l'adjectiu que hi concorda apareix en forma neutra (1).

2. Les subordinades d'infinitiu

En llatí un infinitiu sovint té subjecte. Llavors es considera que forma **una frase subordinada substantiva en la qual el verb és l'infinitiu i el subjecte va en acusatiu** (4, 5, 6). Les funcions que pot exercir una subordinada d'infinitiu són les mateixes que les de l'infinitiu sense subjecte: normalment subjecte o CD i de vegades aposició o atribut.

A part de l'acusatiu subjecte, si el verb és transitiu portarà un altre acusatiu en funció de CD (6), i si el verb és copulatiu portarà un altre acusatiu en funció d'atribut, ja que concorda amb el subjecte en acusatiu (7, 9).

Els verbs que poden tenir una subordinada d'infinitiu com a completiva són aquells que signifiquen "dir", "escoltar", "sentir", "veure", "recordar", "pensar", "saber", "voler", "permetre", "prohibir", "manar" o similars (4, 5, 6).

Per altra banda poden tenir com a subjecte una frase d'infinitiu els verbs amb sentit impersonal (7, 8, 9). Com hem vist que passa amb l'infinitiu sense subjecte, si hi ha un atribut referit a la subordinada, l'adjectiu hi concorda en neutre (9).

(4) **Iuliam uenire** uideo. '*Veig venir la Júlia.*'

(5) **diem uenire** uolo. '*Vull que arribi el dia.*'

(6) **Herculem in ea loca boues** abegisse memorant. (Livi) '*Recorden que Hèrcules va expulsar les vaques cap aquells indrets.*'

(7) **Pompeium nobis amicissimum** constat esse. (Ciceró) '*(Em) consta que Pompeu és molt amic meu.*'

(8) **Mendacem oportet esse memorem** (Quintilià). '*Cal que el mentider tingui bona memòria*' (literalment: 'sigui recordador').

(9) **Adesse Romanos** nuntiatur. (Cèsar) '*S'anuncia que els romans hi són.*'

(10) **Ipsum consulem Romae manere optimum** uisum est. (Livi) '*Va semblar el millor que el cònsol mateix romangués a Roma.*'

3. El valor dels temps de l'infinitiu

Els temps de l'infinitiu tenen un valor relatiu, atès que indiquen anterioritat, simultaneïtat o posterioritat respecte del verb principal:

verb principal en present:

verb principal	Subordinada	infinitiu	temps de l'acció	traducció
dicit {	Iuliam uenire.	present	simultani	diu { <i>que la Júlia ve.</i>
	Iuliam uenisse.	perfet	anterior	
	Iuliam uenturam (esse).	futur	posterior	

verb principal en passat:

verb principal	Subordinada	infinitiu	temps de l'acció	traducció
dixit {	Iuliam uenire.	present	simultani	va dir { <i>que la Júlia venia.</i>
	Iuliam uenisse.	perfet	anterior	
	Iuliam uenturam (esse).	futur	posterior	

4. Traducció de les subordinades d'infinitiu

En català són rars els infinitius amb subjecte (12). En canvi, la construcció és molt més freqüent en anglès (13).

(12) *No he sentit venir la Júlia. Tu l'has sentit venir?*

(13) *I wanted her to come with us, but she didn't.* 'Jo volia que ella vingués amb nosaltres, però no va venir.'

Per tant poques vegades podem traduir una frase d'infinitiu llatina amb un infinitiu català, sinó que normalment la traduirem amb una subordinada substantiva introduïda per la conjunció **que**. Els passos que hem de seguir són aquests:

1. Començar amb la conjunció **que**.
2. Traduir l'acusatiu subjecte com a subjecte de la subordinada.
3. Traduir l'infinitiu com un verb personal concordant amb el subjecte de la subordinada d'acord amb aquestes equivalències (la primera de les dues opcions amb el verb principal en present, la segona amb el verb principal en passat):
 - infinitiu present ==> present o imperfet (d'indicatiu o subjuntiu),
 - infinitiu perfet ==> perfet o plusquamperfet (d'indicatiu o subjuntiu),
 - infinitiu futur ==> futur o condicional

Nota: aquestes equivalències són solament indicatives, perquè sovint cal ser flexibles en la traducció.

5. Subjecte repetit amb un pronom

El subjecte de la frase d'infinitiu pot coincidir amb el de la principal, però evidentment com a pronom en acusatiu (14, 15). Si és tercera persona es repeteix el subjecte amb el pronom reflexiu **se** (15). Però si el subjecte en tercera persona és diferent, el pronom és no reflexiu, normalment **is ea id** (16)

(14) Recordor **me** haec vidisse. (Ciceró) *Recordo que això jo ho he vist*

(15) Caesar **se** frumentum daturum (esse) pollicetur. (Cèsar) *Cèsar promet que donarà blat.*

(16) Cincinnato nuntiatum est **eum** dictatorem esse factum. (Ciceró) *Es va fer saber a Cincinnat que ell seria nomenat dictador.*

6. Construcció personal d'infinitiu

Presenta una estructura especial l'anomenada construcció personal d'infinitiu. Quan el verb principal és passiu amb un sentit impersonal, sovint concorda amb el subjecte de l'infinitiu, que llavors apareix en **nominatiu** (17), en comptes de la construcció regular en la qual el subjecte del verb principal és la proposició d'infinitiu amb el seu subjecte en acusatiu (18). Sol passar quan l'infinitiu depèn d'un verb que significa 'dir', 'considerar', 'manar', 'prohibir' i similars.

A l'hora de traduir hem de tractar les dues estructures de la mateixa manera.

(17) Traditus est **Homerus** caecus fuisse.

construcció personal (nominatiu)

(18) Traditum est **Homerum** caecum fuisse.

construcció amb acusatiu

Tradicionalment s'ha dit que Homer era cec.

ORACIONS AMB INFINITIUS

1. Censor aspicebat pueros ridere inter se.

2. Senatores credebant Gallos expugnare Capitolium.

3. Caesar pontem rescindere iubet.

4.- Nuntiat Afranio magnos comitatus ad Caesarem ad flumen constitisse.

5.- Videt neque per vim neque per insidias opprimere posse hominem tam acceptum popularibus.

6.- Reliquas cohortes impedimentaue ad se traducere iubet.

7.- Sed Iugurtha sese aliquid interim Romae pretio aut gratia effecturum esse existimabat.

8.- Caesaris milites hostes castra oppugnauisse et tetendisse ad urbem credebant.

9.- Has civitates bene suam rem publicam administrare existimant.

10.- Eorum animos aut vires eos sustinere non posse credebat.

11.- Constituit bellum facere et extrema omnia agere.

12.- Caesar primis diebus castra magnis operibus munire instituit.

13.- Quemquem rebus suis contentum esse vera est felicitas.

14.- Legatos Caesari ad Pompeium sine periculo mittere licebat.

15.- Constituunt communi consilio bellum ad Ilerdam propter ipsius loci opportunitate gerere.